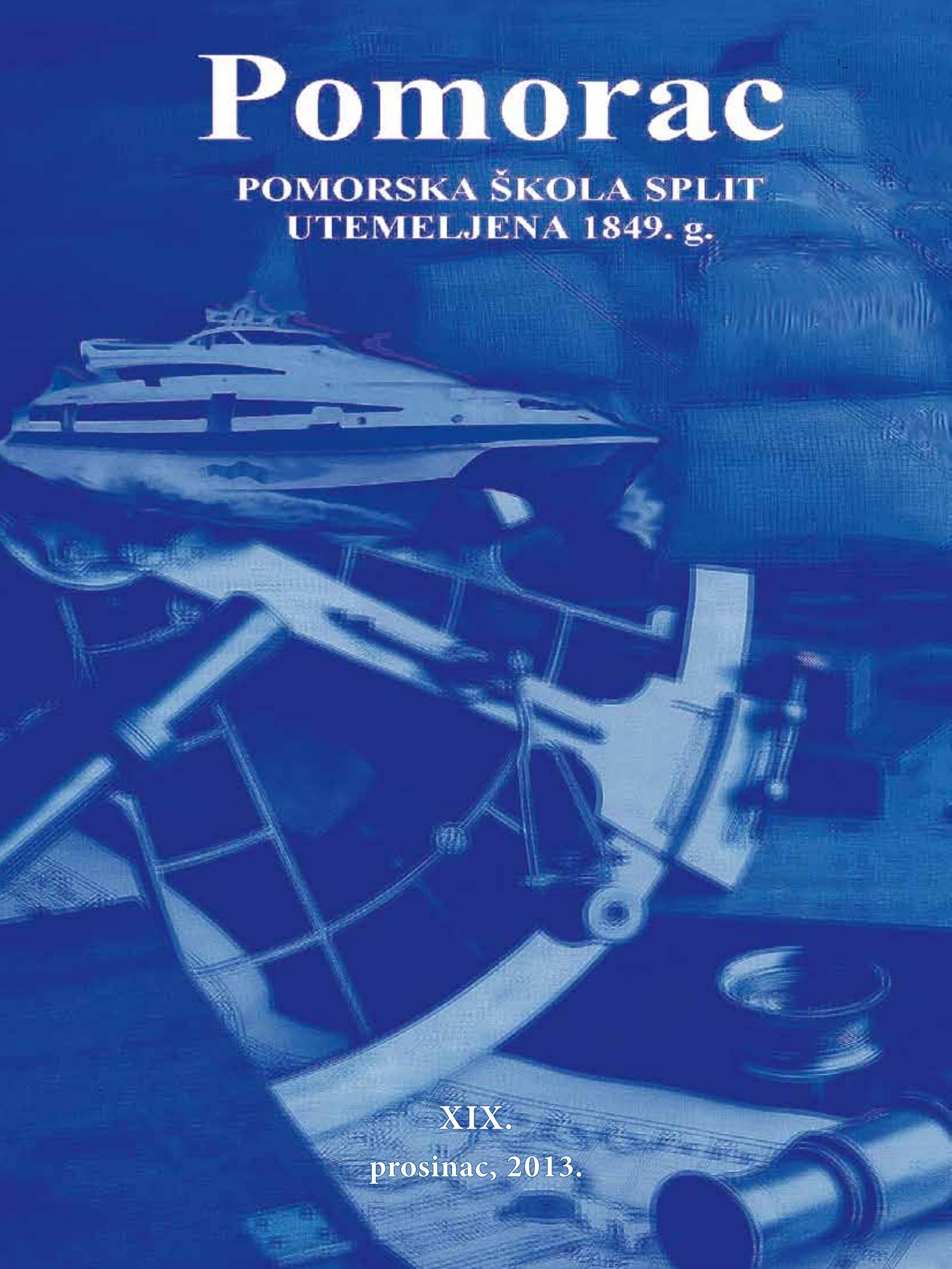

Pomorac

POMORSKA ŠKOLA SPLIT
UTEMELJENA 1849. g.

XIX.
prosinac, 2013.

Sadržaj

Uvodnik.....	3
Projekt (SEMEP)	4
Razgovor s povodom	8
Ispratili smo u mirovinu.....	9
Novi kabinet brodostrojarstva.....	10
Naši odlikaši.....	11
Na "Kraljici mora"	12
MB "Juraj Carić"	13
Iz povijesti pomorstva: Kompas	14
Maturalni ples	16
Izlet u Zadar	18
Plava vrpeca	20
Državna matura	21
Čime se bavimo kada nismo u školi ...	22
Udruge i mi	25
Državno natjecanje.....	27
Ko to more platit...	28
Donkihotizam danas	29
Kreativno pisanje	30
Naše aktivnosti	32
Lipa rič domaća	34

Samo more nosin ja u duši
samo more mazi me i guši
samo s morem sritan san i bija
samo moru ja se ispovidam

Klapa Intrade

POMORAC

Školski list Pomorske škole - Split

urednik: Tatjana Grujić, prof.,

e-mail: office@pomsk.hr

Pomorska škola u Splitu utemeljena je carskim ukazom od 24. rujna 1849. godine, kada je određeno otvaranje, pored postojećih u Trstu i Rijeci, javnih državnih pomorskih škola i u Zadru, Dubrovniku i Kotoru.

U prvoj školskoj godini bilo je upisano devet učenika. 24. rujna 1874. godine Pomorska škola u Splitu je ukinuta. Tek školske godine 1925./26.

u sastavu Tehničke škole otvara se brodostrojarski smjer. Godine 1959. ponovo se otvara Pomorska škola u Splitu. Ona tada ima tri odsjeka: nautički, brodostrojarski i brodograđevni. Škola 1963. seli u zgradu u Zrinsko Frankopanskoj ulici br. 36, gdje se i danas nalazi. Danas u školi postoje nautički, brodostrojarski, špeditorsko - agencijski i ribarsko - nautički smjer.

Uvodnik

Trenutno najveći problem koji se javlja mladim pomorcima, kada završe svoje srednjoškolsko obrazovanje (ili pomorski studij!), jeste kako se ukrcati i odraditi pripravnički staž (kadeturu ili asistenturu). Obilaze agente i agencije specijalizirane za ukrcaj pomeraca i pri tome mogu samo čekati i čekati poziv. Mladi ljudi puni znanja, vještina i sposobnosti, uzalud gube vrijeme, a na svjetskom pomor-

skom tržištu postoji mogućnost zapošljavanja, ali: prvo treba položiti časnički ispit. Začarani krug može i mora otvoriti samo Ministarstvo pomorstva prometa i infrastrukture uz aktivno učešće svih organizacija, škola, fakulteta vezanih uz pomorstvo.

Urednik

ZAŠTITU SVETOG NIKOLE I SIGURNU PLOVIDBU MORIMA SVIJETA

Svima koji žive od mora i za njega
žele učenici i djelatnici POMORSKE ŠKOLE, Split

semp

projekt SEMEP-ovaca Pomorske škole u Splitu predstavljen na Ljetnoj školi SEMEP-a (2013. Komlža - Vis)

Pomorska škola ŠPŠI

VODIČ ZA ODRŽIVU MORSKU HRANU

I ljubav prema moru ide kroz želudac.

"... Zamislite more bez ribe. Zamislite prehranu bez hrane iz mora. Zamislite globalne posljedice toga.

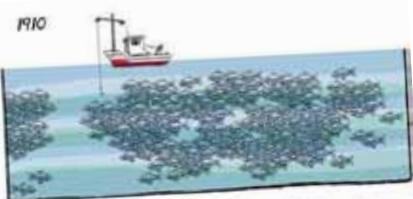
OVER-FISHING COULD KILL OCEANS BY 2050.
— MARINE SCIENTISTS

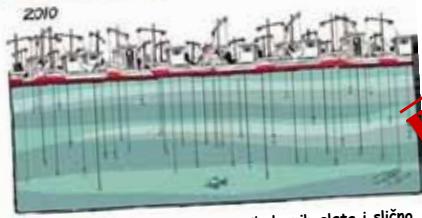
To je naša budućnost ako se ne zaustavimo,
promislimo i počnemo djelovati ..."

(The End)

Što ako ne poštujemo postulate održivog ribolova?

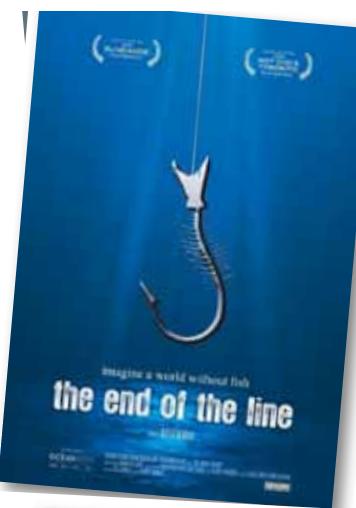

Prelov je smanjenje stoka neke vrste zbog prekomjernog ribolova, odnosno prevelikog ribolovnog npora*.

PRELOV

*ribolovnih glata i slično.

75 % svjetskih stokova ribe potpuno je iskorišteno ili prelovljeno.

(United Nations' Food and Agriculture Organisation)

80 % stokova europskih mora je prelovljeno.

(Europska komisija)

U najgorem stanju su stokovi velikih migratornih vrsta kao što su morski psi i tune.

*Stok ili biološka zaliha određene morske vrste koja nastanjuju određeno zemljopisno područje.

Fishing like there's a tomorrow.
That's what sustainable means.

Join us on this journey.

ODRŽIVI RIBOLOV

Ribolov u kojem se lovi do granice koja omogućuje normalno prirodno obnavljanje neke populacije, odnosno ribolov koji neće dovesti do smanjenja ribljeg stoka*.

Prelov je takvo stanje riblje populacije pri kojoj se ulov smanjuje iako se povećavaju ili poboljšavaju ribolovna sredstva.

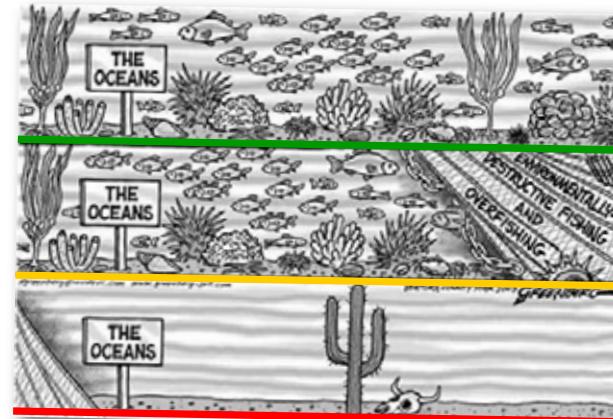

Dva su pokazatelja prelova:

1. Manja količina ulova određene vrste
2. Manja prosječna dužina lovljenih primjeraka (pecature)

Trenutno stanje biozaliha u svjetskim morima:

Iz ulova prvo izostaju veliki primjeri (prelov odraslih), a onda nastupa prelov spolno nezrelih jedinki (prelov novaka).

Održivi ribolov!

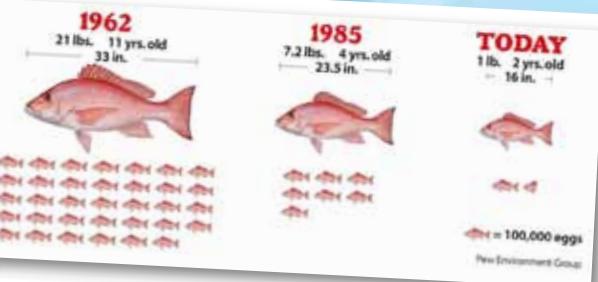
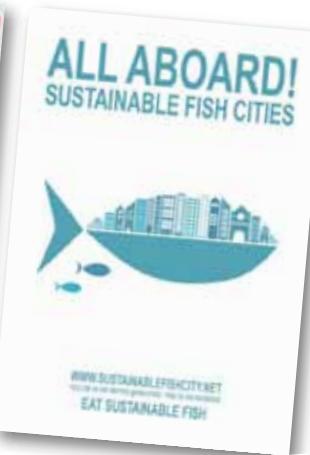
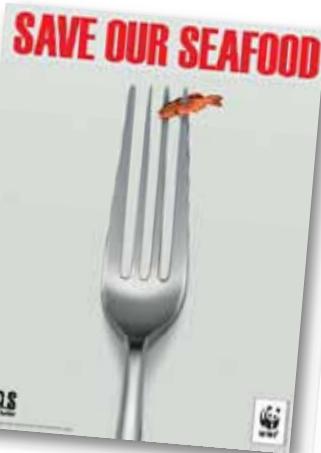
Stanje morskih bogatstava, ulova i ribolovnog napora
u Jadranu prate:

Uprava ribarstva
(putem očeviđnika i izvješća o ulovu koja dostavljaju ribari).

Institut za oceanografiju i ribarstvo u Splitu
(znanstvenim monitoringom, projektima,
ekspedicijama i slično).

Na temelju stalnog praćenja znanstvenih i statističkih podataka donose se mjere za regulaciju ribolova koje će osigurati očuvanje živih morskih bogatstava, odnosno održivi ribolov.

Na prelov su osobito osjetljive vrste velikih dimenzija, koje imaju dug životni vijek, odnosno sporo rastu i kasno spolno sazrijevaju, te vrste koje imaju slabu reproduksijsku moć, odnosno mali broj jaja.

Klasičan primjer takvih vrsta su hrskavične ribe, i to prvenstveno raže, kojih na zapadnoj obali Jadrana gotovo više i nema, a kod nas su već u kategoriji prelova.

Područje **Jabučke kotline**, u biološkom smislu, najvažniji je dio Jadranskog mora.

Kao mrijestilište i rastilište većine jadranskih ribljih vrsta i drugih morskih organizama, svojevrsna je "kolijevka" za reprodukciju.

Desetljećima je izložena pretjeranom ribolovu, i to za morsko dno najštetnijim ribolovnim alatom, pridnenom koćom.

Zbog svoje iznimno važne uloge, sve je izglednija njena zaštita kao **SPAMI područja** - Morsko područje pod posebnom zaštitom od mediteranskog interesa

Svi slučajno ulovljeni morski organizmi, koji nemaju komercijalnu vrijednost, odbacuju se natrag, u more.

Mjere regulacije od presudnog su značaja za vrste izložene velikom pritisku ribolova:

- ✓ prostorno-vremenske mjere
- ✓ mjere kontrole ulova i ribolovnog napora
- ✓ tehničko - konstrukcijske mjere za alate
- ✓ propisivanje lovostaja
- ✓ propisivanje minimalne lovne dužine

Međunarodna komisija za zaštitu atlantskih tuna (ICCAT) svake godine donosi obvezujuće preporuke za izlov tune, za sve zemlje članice, pa tako i za RH.

Godišnja kvota tuna za 2013.

Izlov dozvoljen: = 390,59 tona
15. svibnja do 15. lipnja
ili do izlova kvote

Neke su vrste zaštićene upravo zbog toga što su čest slučajan ulov brojnih ribolovnih alata.

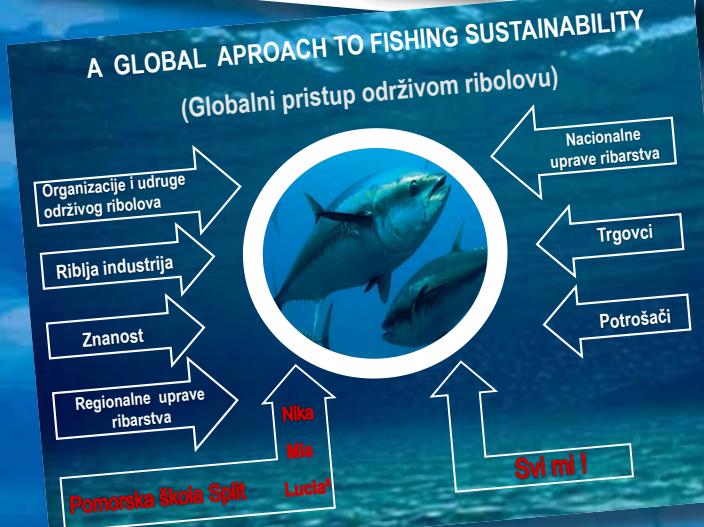
Faze izrade vodiča

1. **UTVRĐIVANJE OPSEGA VODIČA** - broj riba i drugih morskih organizama
  2. **UTVRĐIVANJE SADRŽAJA VODIČA** - kategorija preporuke
  3. **UTVRĐIVANJE KRITERIJA ODRŽIVOSTI I IZRADA CHECK LISTE ODRŽIVOSTI** za kriterije :
    1. Biologija vrste
    2. Status stoka (biomasa)
    3. Utjecaj ribolovnih alata na stanište
    4. Mjere regulacije ribolova
    5. Prilov
  4. **POPUNJAVANJE CHECK LISTA**
  5. **ANALIZA PODATAKA I IZRADA VODIČA**

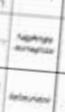
RIBE								
Slika	Zvezdasti rebar	Hrastovi rebar	Dubinsko/polo zelenilo	Raspoloživo mnoštvo	Nimbalna stvarna reljefina	Mjere regulacije obivljenih (torevi), kotira i silova	Aktivni gospodarski ribarstvo	Nepoznata Max. veličina
	Zvezdasti rebar	Zeljasto		Trenčić-Lipanj	30 cm	/	Povećaj. enele pregrada. potoci	20-50cm
	Običanstveni rebar	Labin	Veljaci (35- 100cm) svaki godine brojni Zane (35- 40cm) svaki godine brojni	Studenik- Otok	23 cm	/	Streže potoci. streljivo. povećaj. potoci	20-55cm
	Dubinski rebar	Labin * iz nevjere		Krajnjem jekuši, potonjem zimu	/	/		
	Diplodus andersoni	Spor	Nom/rebar prve godine brojno	Ogalo (oko)	/		Streljivo. potoci. rike, potoci	8-15cm

Na svijest potrošača za odgovorniji odabir morske hrane i održivi ribolov, u mnogim se zemljama već dugo apelira etiketiranjem morskih proizvoda.

TABLICA PODATAKA

RIBE								
Ribarstvo	Znatenjeni razini	Hrvatski razini	Dobrobit/pogodnost za ribarstvo	Raspodjelje na mreži	Minimalna ulovna veličina	Mjere regulacije ribljeg rezervata (kontrola i slidine)	Aktivnosti gospodarskih ribarstava	Napomena o ulovnoj veličini
	Dalmatian dalmatik	Zabranjeno		Trenutno ljetom	30 cm	/	Peregrinacija, mreže, poteglice, plovci	20-50cm
	Dalmatian sea bass	Labin	Muljar (15- 40cm) i zadnje životno doba (15- 40cm) preči polje životno doba	Stroševi čekić	23 cm	/	Mreže poteglice, mreže, plovci,	20-55cm
	Dalmatian grouper	Labin * iz vegetacije		Krajnji jezični polje/ponor zone	/	/		
	Diplodus annularis	Špar	10cm/rezen prve godine života	Osjes ljetno	/		Stajalice, poteglice, mreže, plovci	8-15cm
MINIMALNE ULOVNE VELIČINE								
Ribarstvo	Znatenjeni razini	Hrvatski razini	Minimalna ulovna veličina RH	Minimalna ulovna veličina EU				
	Dalmatian dalmatik	Zabranjeno	30 cm	/				
	Dalmatian sea bass	Labin	23 cm	25 cm				
	Diplodus annularis	Špar	15	12				
Ribarstvo	Znatenjeni razini	Hrvatski razini	Minimalna ulovna veličina RH	Minimalna ulovna veličina EU				
	Minimalne prekoračnice	-	35 cm	30 cm				
	Male mornarice	haljatno	32 cm	/				
	Suknjopis mornarice	širok	7 cm	7 cm				
	Helenitno	ljetno	24 cm	9 cm				
	Anglerfisk mornarice	širok	/	2 cm				

Niti jedan proizvod od ribe i drugih morskih organizama proizведен u RH nema nikakvu etiketu koja bi ukazivala na održivo porijeklo.

Prodavaonice ribe u EU

Razgovor s povodom

RAZGOVOR S POVODOM

Profesorica Milena Ledenko krajem ove školske godine odlazi u mirovinu. Zamolili smo je da nam iznesе svoje impresije o Školi, učenicima nekada i danas, te o promjenama u obrazovanju.

Prvo bih Vas zamolila da se predstavite?

Rođena sam 1949. u Drinovcima, rodnom mjestu velikana hrvatske književnosti A.B.Šimića. Završila sam Prirodoslovno matematički fakultet, odsjek: geografija i biologija.

Koliko dugo godina radite u Pomorskoj školi i koje ste predmete predavali?

Moje prvo zaposlenje bilo je u jednoj osnovnoj školi u Netretiću, pokraj Karlovca, potom sam radila u srednjoj školi u Šibeniku. Od 07.10.1975. radim u Pomorskoj školi u Splitu. Upravo sam ove jeseni 15.09. napunila 40 godina radnog staža, od toga punih 39 u našoj školi. Predavala sam geografiju, biologiju i pomorsku meterologiju.

U čemu se ogleda važnost navedenih predmeta za buduće pomorce?

Za nautičare je izuzetno važna geografija, oni moraju dobro poznavati sve zemljopisne odlike našeg planeta. Pomorska meterologija je bitna zbog snalaženja na moru. Biologiju sam predavala u vrijeme kada su svi učenici imali zajedničke prve dvije godine školovanja, a tek u trećem razredu su se opredjeljivali za svoja zanimanja. Žao mi je što se smanjila satnica geografije u ovoj školi: prije su taj predmet učenici učili sve četiri godine školovanja, a danas samo u prve dvije što smatram da nije dovoljno i ne dobiju sva potrebna znanja.

Kakvi su učenici bili prije, kakvi danas?

Sada upisujemo učenike s boljim uspjehom, pravila upisa su se promijenila. Današnji su učenici mirniji u odnosu na prijašnje generacije koje su bile spremne na svakakve podvige. Ali i kod jednih i drugih me rastužuju rušilački nagoni, njihovo nasilje i nepoštivanje školske imovine, istina: to radi manjina

među njima, ali još uvijek je prisutno u učeničkom ponašanju.

Što mislite: je li učenicima prije bilo jednostavnije učiti ili je to danas?

Danas imaju puno više podataka koja moraju usvojiti, razvila se tehnologija te imaju i više izvora znanja, ali primjećujem i da je učeničko znanje površnije, manje je njihove kreativnosti u radu. Kao da razmišljaju: imamo sve na internetu, čemu usvajati znanja? Preuzimaju podatke nekritički, prepisujući i time potiču svoju umnu pasivnost.

Kojim ste sve promjenama u školstvu svjedočili, što biste poručili prosvjetnim vlastima?

Svjedočila sam mnogim promjenama tijekom svog profesorskog rada, pojedine su donosile napredak, ali bilo je i više onih koje su bile štetne: njihove

posljedice su nesagledive. Zanemarena je odgojna funkcija škole kao ustanove tj. smanjena je njena uloga. Profesori su zatrpani prevelikom administracijom, zato troše previše vremena i energije. Potrebno je u sve škole zaposliti psihologe koji bi pomagali učenicima (problemi društva se odražavaju na njih i obitelji im). Prosvjetne vlasti bi prilikom donošenja bili kojih promjena, morale uvažavati stavove nas koji predajemo i dugoročno sagledati posljedice svake odluke prije njene provedbe (što na žalost nije praksa)!

Koju poruku imate za mlade profesore?

Svima njima poručujem: važniji je odgojni od obrazovnog rada! Učenici znaju sami nadopuniti svoje znanje, ali ako ih ne naučite da uvažavaju drugu osobu i ne reagirate na negativnosti u njihovom ponašanju, loše djelujete. Profesori moraju učenike formirati u ljude: svojim ponašanjem pružati im uzor, a ne samo tražiti reprodukciju iznesenog gradiva.

Profesorice, hvala Vam na svemu i želimo Vam da što duže uživate u zasluženoj mirovini / nadamo se da neće biti premala! /

T.Grujić,prof.

ISPRATILI SMO U MIROVINU...

Umirovinu smo ispratili profesoricu engleskog jezika Dušanu Šegvić. U našoj se školi zaposlila davne 1976., generacije učenika je nose u sjećanju kao predanog razrednika i vrsnog predavača.

Programi?-Zastarjet će;
 Metode?- Postat će staromodne;
 Tehnike?- Bit će napuštene;
 Jer, ograničeno je naše znanje,
 I samo malo ga možemo predati našim
 učenicima;
 Ali, ako imamo ljubavi
 Onda će svi naši naporci postati stvaralački,
 I naš utjecaj ostati će zauvijek
 Prisutan u životima učenika
 Anonymous

Profesorica Šegvić i njen 4.e (2011./12.)

NOVI KABINET- SIMULATORI STROJARNICE

Tijekom studenog i prosinca 2012. godine, Pomočna škola iz Splita je nabavila simulator strojarnice koji zadovoljava svim zahtjevima STCW - 2010 Konvencije (*Standards for Training, Certification, and Watchkeeping for Seafarers*) s amandmanima iz Manile. Sva oprema ima ateste Poljskog registra brodova.

Simulator omogućuje kvalitetno izvođenje nastave iz upravljanja brodskim sustavima kao i korištenje u nastavi svih drugih stručnih brodostrojarskih predmeta koji su u programu školovanja budućih pomoraca. Moguće je simuliranje stanja u strojarnici za vrijeme održavanja brodske straže od jednostavnih standardnih postupaka do izvođenja zahtjevnijih – kriznih radnji kao npr. gašenja požara i sl.

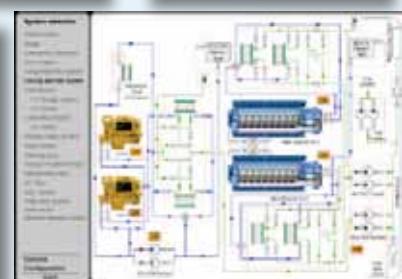
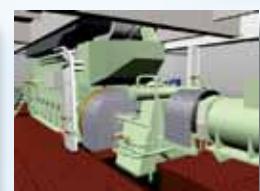
Simulator se sastoji od jednog instruktorskog, šest učeničkih mjesto te dvije hardverske konzole. Na svakom računalu ugrađen je komplet od osam CBT (*Computer Based Training*) modula. Moduli obuhvaćaju sve strojeve i uređaje na konvencionalnom

brodu: softver strojarnice sa sporokretnim motorom, strojarnice s jednim te strojarnice s dva srednjekretna motora. Na jednoj hardverskoj konzoli instalirane su dvije vrste strojarnica sa srednjekretnim motorima, a na drugoj dvije strojarnice sa sporokretnim motorima. Novost na ovakvoj vrsti simulatora je trodimenzionalni prikaz i virtualno kretanje učenika po prostorima strojarnice.

U planu je proširivanje postojećeg simulatora na višu razinu na kojoj učenici rukuju strojarnicom na uređajima ugrađenim u prostorijama Škole.

Toma Gvozdanović, prof.

NAŠI ODLIKASI

(školska godina 2012./ 2013.)

UČENICI KOJI SU ŠK.GOD. 2012./2013. POLOŽILI ODLIČNIM USPJEHOM:

PRVI RAZREDI:

Dario Andrić, 1.c
Ante Čajo, Josip Radmilo, 1.d
Marin Kunac, Ivan Vranković, 1.e
Vinko Leonardo Prenkolnikaj, 1.g

DRUGI RAZREDI:

Nikolina Bilić, Tihana Pavelin, Ena Šurić,
Nikolina Dubravčić, Viktorija Tijardović, 2.c
Toni Bušić, Josip Jurčević, 2.f
Duje Božinović, Antonio Cukrov,
Marino Grgurević, Ivan Slade, 2.e

TREĆI RAZREDI:

Ante Mimica, Dominik Poljak, Ivan Radan,
Renato Šikić, Rino Šikić, 3.a
Jure Primorac, 3.b
Laura Bezić, Ismar Hairlahodić, Mery Mravak,
Ivana Podrug, Maja Radanović, 3.c
Ivan Buzov, Leo Drpić, 3.e
Mathias Letica, 3.g
Antonio Longin, 3.d

ČETVRTI RAZREDI:
Mija Radović, 4.c
Mate Grbeša, 4.g

ČESTITAMO!!!!!!

Na "Kraljici mora"

Među prvima sam se uspio ukrcati na brod kako bih odradio praksu. Tu je i ekipa iz razreda: Jure Naranča, Roko Andrijašević, Matko Despotušić i ja: nas strojara devet i petnaest nautičara. A brod...Divota! Nov, iz 2010.-naša „Kraljica mora“.

„Zavidim ti što ideš na brod“, rekao mi je moj barba Ante. On je cijeli život infišan u more i ribarenje, a nije imao ovakvu priliku.

Uz naša dva profesora, na brodu su još bili: čif, kapo od makinje, ukupno sedam članova posade. Kada smo krenuli, vrijeme nije baš bilo najbolje: malo nas je valjalo, ali to nije utjecalo na naše raspoloženje. Otplovili smo u sigurnu valu, u Starigrad na Hvaru. Moji tamo imaju kuću: da sam znao da ćemo tu pristati mogao sam uzeti ključ!

A spiza.....Kogo je od najobičnije spize znao napraviti fjestu! I odličan kruh i svega obilato. Divota!

Ja sam se javio za prati pijate, a glancao sam i ogradu. Kad je bila vježba uzbune, mi strojari smo obukli duge rukave i navukli prsluke, a neki nautičari se nisu snašli pa su se postrojili u kratkim rukavima.

I na protupožarnoj je bilo živo, a bilo nas je i mokrih. Sve u svemu, bila je odlična zezancija.

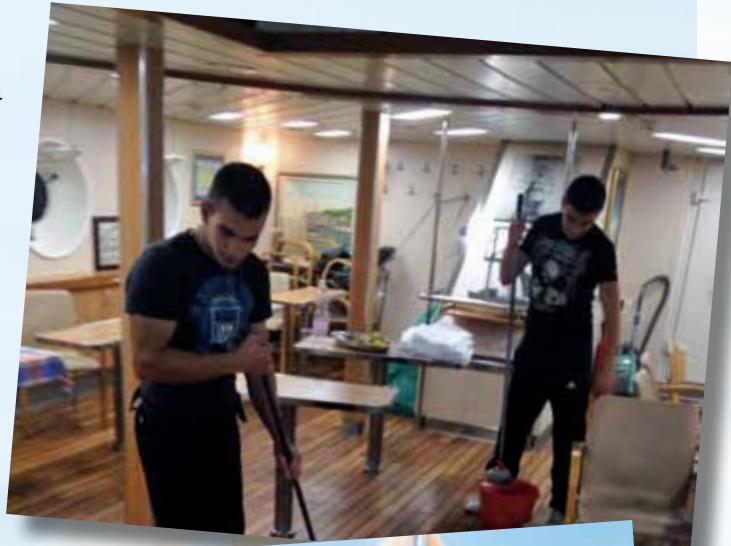
Najteža mi je bila gvardija od četiri do šest ujutro, stolica neudobna, nikad kraja...od dosade sam meo most.

Zadnje dane smo proveli u Korčuli, nisam tamo nikada bio, prelijepa je!

Inače, svaki smo dan morali voditi dnevnik prakse.

Ali, sve što je dobro-prekratko traje, tako je i ovih pet dana na moru proletjelo u trenu.

Sada mogu bratu Marku vaditi mast, jer kada je on prije pet godina bio na praksi: navigavao je na nekoj staroj ramini.

TONI CIKATIĆ, 4.b

PLOVITI SE MORA

Iove školske godine učenici Pomorske škole Split odrađuju praksu na školskom brodu Kraljica mora. Raspored korištenja broda je unaprijed određen, tako da je ove školske godine za njih određen termin od 04. do 29. studenog (nakon učenika pomorskih škola iz Bakra, Malog Lošinja, Zadra i Šibenika). Učenici su podijeljeni u četiri grupe: po 10 učenika brodostrojarskog i 18 učenika pomorsko nautičkog usmjerjenja. Njihova plovidba traje po pet dana tijekom koje moraju voditi dnevnik prakse. Prolaze vježbe: čovjek u moru, sprečavanje prodrova vode i napuštanje broda... U njihovoј pratnji su profesori iz škole: Zlatan Spahija i Ante Muselin, a pomažu im i članovi brodske posade. Po prvi puta je među učenicima i jedna djevojka: Andrea Kozina

MB "Juraj Carić"

MB "Juraj Carić" izgradjen je 1952. godine u Splitu. Od 1960. godine je služio kao školski brod Pomorske škole Split, na kojem učenici obavljali stručnu praksu.

Brod je 1999. godine, zbog dotrajalosti, prodan.

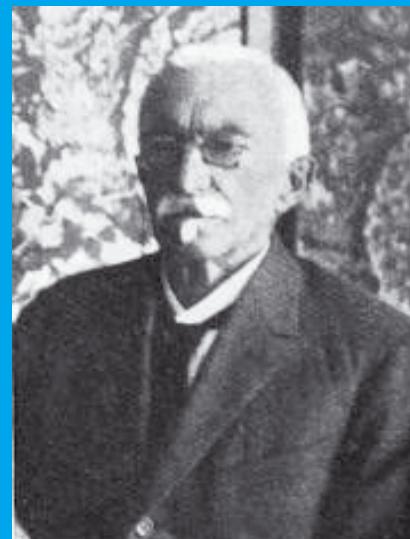

Tko je bio Juraj Carić?

Juraj Carić (Svirče, 1854. – Jelsa, 1927.), hrvatski pomorac, znanstvenik, profesor matematike i nautike, književnik. Izuzetno je doprinio razvoju pomorskih škola.

Juraj Carić je prvo zaplovio je u svojstvu kada je 1874. na barku "Jared", "Pelješkog pomorskog društva". U Trstu je završio viši tečaj nautike. U Grazu studirao matematiku, fiziku i astronomiju te je bio imenovan nastavnikom "matematičke i nautičke znanosti za nautičke škole".

Po završetku I. svjetskog rata u Splitu je djelovao kao inspektor pomorskih i stručnih škola. Među njima je pisao udžbenike za pomorske škole na hrvatskom jeziku.

IZ POVIJESTI POMORSTVA: KOMPAS

Kompas je instrument koji reagira na magnetizam Zemlje. Služi za određivanje strana svijeta. Pokretna se magnetna igla uvijek okreće prema sjeveru (N). /Magnet je dobio ime po gradu Magnesia u Maloj Aziji u kojem je nalazište magnetita./ Korištenje magnetne igle je zabilježeno u Kini u 13.st.p.n.e., a kompas je konstruiran u 1.st.p.n.e.Nije poznato tko je to napravio, no prvi koji su upotrijebili magnetnu iglu za pokazivanje smjera, bili su Kinezi. Du Halde u djelu General History of China opisuje događaje za

PRVI KOMPAS (kineski)

vrijeme vladavine cara Hoang Tia, opisuje kolica s velikom iglom koja je pokazivala četiri glavne strane svijeta po kojoj su se carski vojnici orientirali i pobjedili neprijatelja. Sprava se zvala "ČIN-NAN", a tako Kinezi i danas nazivaju brodski kompas.

Povjesničari su dokazali da su Arapi uveli kompas iz Kine u Europu, trenutni pisani dokazi podržavaju činjenicu da su kineski kompasi prethodili onima u Europi i na Bliskom Istoku. Prvi talijanski kompasi sastojali su se od željezne šipke koja je na plovćima od trstike plivala na vodi. Prvi pisani trag o korištenju kompasa na europskim brodovima, zabilježen je u jednoj knjizi ,francuskoj satiri, iz sredine 12.st.U 14.st javljaju se suhi kompasi s naljepljenom ružom

SUHI KOMPAS

ZRAKOPLOVNI KOMPAS

kompasa pod iglom.Tek se krajem 16.st. počelo ozbiljnije istraživati zašto igla pokazuje na sjever. William Gilbert je 1600. u djelu De magnete postavio temelje današnjim saznanjima o magnetizmu; nabrja sve izvedene eksperimente,a u jednom poglavljju opisuje i ljekovita svojstva magnetita. Hans Christian Oersted je 1820. uočio povezanost elektriciteta i magnetizma, tj. da električna struja u vodiču otklanja magnetsku iglu. Michael Faraday i Joseph Henry-su оформили zakone elektromagnetske indukcije (električna struja u krugu može nastati promjenom polja, ili promjena struje u susjednom krugu). Kompasi danas imaju veliku i različitu primjenu, postoji ih više vrsta: suhi kompas, kompas s tekućinom, geološki kompas, astro kompas, žironagnetski kompas, električni kompas, radio kompas, zrakoplovni kompas i brodski kompas.

Za otkriće brodskog kompasa su zaslužni Kinezi, koji su ga počeli koristiti za navigaciju negdje

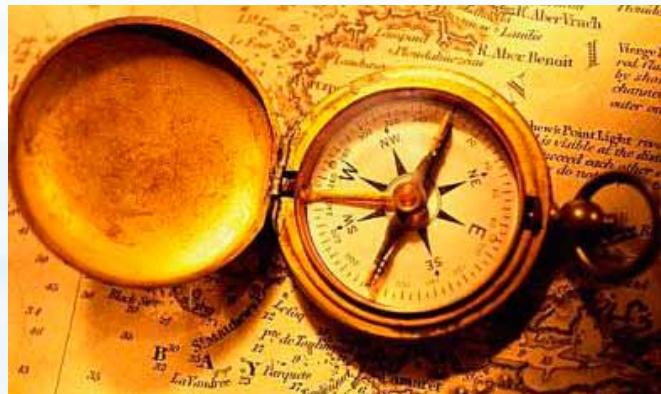
KOMPAS S TEKUĆINOM

između 9. i 11. stoljeća. Magnetski kompas se koristio u Song dinastiji za navigacijsku orijentaciju vojske i u pomorstvu. Prvo korištenje u pomorske svrhe je zapisano u PINGCHOW TABLE TALKS, knjizi Zhu Yua:

- "Brodski piloti su upoznati s konfiguracijom obale, noću su se usmjeravali prema zvijezdama, a danju po suncu. U mračnom vremenu gledaju u iglu koja pokazuje na jug."

BRODSKI KOMPAS

Prvi detaljni opis kompasa potječe iz 1296. u knjizi THE CUSTOMS OF CAMBODIA koju je napisao diplomat Zhou Daguan. Kompas je i u Indiji koršten za navigacijske svrhe, a bio je poznat kao Matsya Yantra. U Europi se javlja u 13. stoljeću i odmah u pomorstvu, a njegov se oblik nije mijenjao.

Jesu li nam i danas potrebni na brodovima? U starom se vijeku plovilo uglavnom danju, u vidokrugu kopna. Uz obalu su se pomorci isprva orijentirali prema prirodnim ili izgrađenim objektima

ŽIROMAGNETSKI KOMPAS

i svjetionicima, poslije na otvorenome moru prema Suncu u podne, i točnije prema Polarnoj zvijezdi. Na velikim sjevernim širinama, u slučaju zastrtoga neba, određivali su kurs prema prevladavajućim vjetrovima za koje su znali da pušu iz stalnih smjerova. Poznavanje predjela za

plovidbu isprva se usmeno prenosilo, nakon toga se zapisivalo, a naposljetku su se crtale karte. Električka navigacija se zasniva na određivanju pozicije broda uporabom elektroničkih uređaja i sustava koji omogućuju određivanje pozicije broda bez obzira na vremenske prilike i doba dana. Danas postoje vrlo precizni i pouzdani tipovi brodskih kompasa; položaj se broda na otvorenome moru može točno odrediti radionavigacijskim uređajima, kao što su radiogoniometar, LORAN te najčešće uređaj GPS (→ globalni položajni sustav), koji se osniva na vrlo preciznom određivanju položaja broda pomoću sustava satelita, dok je plovidba noću i kroz maglu znatno olakšana uporabom radara.

- Kompas je pored sve ove tehnologije i dan danas nužan na brodu, jer ukoliko zakaže tehnologija (kratki spoj, nepovoljni vremenski uvjeti) kompas će nastaviti pokazivati smjer te možemo nastaviti izračunavati kurs, određivati položaj broda...

MARIN KUNAC, 2.e

ASTRO-KOMPAS

JEDNOSTAVNI KOMPAS

Maturalni ples 2012./13.

Posjet Pomorskoj školi u Zadru i Kuli Stojana Jankovića

Početkom rujna prof. Blaslov nam je rekla kako će nas odvesti, zajedno s našim razrednikom prof. Batistićem, u posjet rodnoj kući jednog od velikana hrvatske književnosti Vladana Desnice u Islam Grčki. Naravno, sama ideja, da negdje idemo kao razred, pa makar to bio i jednodnevni izlet u Zadar, oduševljeno je prihvaćena. Uskoro smo saznavali i datum: 19.09. Tog smo se jutra u osam sati našli ispred zgrade naše škole i kao vesela skupina ukrcali se u autobus i krenuli. Sve je već od početka obećavalo da će dan pred nama biti ispunjen. Vrijeme je bilo sunčano, a mi i naši profesori raspoloženi i razdražani. I tako smo krenuli put Zadra. Na auto putu, na-

pravili smo jednu pauzu, jer su nas u Pomorskoj školi u Zadru očekivali već oko jedanaest sati. Vrijeme je prolećjelo i stigli smo u Zadar. U predvorju škole su nas dočekali: njihov ravnatelj, nekoliko profesora i razred špeditorsko-agencijskog usmjerenja. No, to je bilo najveće iznenadenje. Pred nama su stajali zgodni dečki koji su kao i mi bili iznenadeni. Oni su očekivali muški razred, a mi ženski. Dakle, oduševljenje je bilo obostrano i vrlo brzo smo našli zajednički jezik. Pogostili su nas, a onda smo otišli pogledati izložbu o djelima Vladana Desnice postavljenu u Znanstvenoj knjižnici Zadar, jer je 20.09. započinjao Međunarodni skup *Desničini susreti 2013.* (prije odlaska u Zadar dobili smo od naše profesorice radni zadatak - Tko je Vladan Desnica, te smo o njemu i njegovim djelima razgovarali na satu). Zadržali smo se oko pola sata te krenuli, zajedno sa zadarskim prijateljima prema Islamu Grčkom u kojem je živio ovaj pisac na obiteljskom imanju Kuli S.Jankovića. Nismo znali što konkretno očekivati pod pojmom *kula* jer nam profesorica namjerno nije htjela otkriti sve činjenice. Nakon pola sata vožnje zadarskim zaleđem, stigli smo u Islam Grčki. Prošli smo kroz velika željezna vrata i ušli u prostor imanja, veliko dvorište. Tu su nas sačekale dvije kćerke i sin književnika Vladana

Desnice, pozdravili nas i poveli u razgledavanje. Na imanju se nalazi cijeli kompleks zgrada (stambenih, gospodarskih, spremišta, staje itd.) okruženih velikim zidom. Središnja stambena zgrada i kula dijele unutrašnjost kompleksa na dva dijela s većim, prednjim i manjim, stražnjim dvorištem ("avljom"). Ispod kule se nalazi prostrana kuhinja, a pod njom je tamnica i 'tajna' prostorija sa skrivenim ulazom. Ulazak je u „tamnicu“ bio popraćen vriskom jer su nas u njoj dočekali šišmiši, pa je nastala strka među curama. Kula Jankovića je spomenik kulture Republike Hrvatske, a u njoj je boravilo više povijesnih osoba: Stojan Janković (koji se kao "hajduk" proslavio u borbama protiv Turaka u 17. st. i postao legendarni junak opjevan u više epskih narodnih pjesama) i pisac Vladan Desnica (koji je u Kuli Jankovića napisao svoj najpoznatiji roman *Proljeća Ivana Galeba*). Imanje je u stalnom vlasništvu obitelji Janković-De-

snica blizu tri i pol stoljeća. Vladan Desnica je želio da vrijednosti i ljepote Kule budu dostupne svima. Tako je 50-ih i 60-ih godina prošlog stoljeća otvorio za javnost najstariji dio dvorca i uredio nekoliko prostorija Kule u izložbeni prostor za dio zbirk. Popeli smo se i na vrh kule (toranj) i ostali bez daha. S njega je pucao neviđeni pogled. Obzorje je izgledalo kao bez kraja, a gđa. Nataša nam je rekla kako se pogled mijenja s obzirom na vrijeme. Vrativši se u stražnje dvorište, izašli smo(sada kroz mala željezna vrata) na stražnji dio imanja. To je velika zelena površina na kojoj se nalazi izvor pitke vode ('Klokotuš'), veliki zapušteni bazen, dva tužna jablana (nekada ih je bilo 100). Zapravo, cijelo je imanje u zapuštenom stanju, ali i pored toga nevjerljivo impresivno. Imaju pripada i mala crkvica sv. Đordja u kojoj je grobnica obitelji Desnica i tu je pokopan i sam pisac. Zadržali smo se oko dva sata, zahvalili se i upisali se u knjigu posjetitelja, te krenuli natrag u Zadar. U Zadru nam je u studenskoj menzi bio organiziran ručak, a potom smo dobili dva sata slobodno. Vrijeme je nevjerljivo brzo prolazilo. Iako je nakratko u Zadru padala kiša, sunce se brzo probilo kroz oblake i omogućilo nam nevjerljivo uživanje na poznatim morskim orguljama i slušanja prekrasne glazbe koju je more sviralo. Svi razdragani, veseli, jednom riječju „in the

good mood“, smijali smo se, slikavali na orguljama i na Sunčanom satu. No, vrijeme je tražilo prekid uživanja, a naši su profesori htjeli još posjetiti i izložbu Ivana Meštrovića „Njoj“, posvećenu majci, ženi uopće. Kako je izložba postavljena u zgradu na glavnem zadarskom trgu, mi smo sjeli u kafiće (trg ih je prepun) dok naši profesori „odrade“ svoj užitak. I vrijeme za polazak je došlo. Ukrcale smo se u autobus, ne tužni, već ispunjeni snagom doživljaja koje smo upili u sebe tog dana. Povratak je protekao u pjesmi, šali, ali i plesu. Bila je vrlo opuštena atmosfera. Ali kako sve što je lijepo ima i svoj kraj, dolazak u Split, označio je i kraj našeg izleta. I što reći na kraju... jedno veliko Hvala našim profesorima!

Maja Radovanović 4.c

Ovim se putem želimo zahvaliti učenicima, profesorima i ravnatelju Pomorske škole Zadar na gostoprимstvu i pomoći pri organizaciji našeg posjeta.

profesori: Zdenka Blaslov i Željko Batistić

Plava vrpca Vjesnika je jedinstveno priznanje na svijetu koje se dodjeljuje za poduhvat spašavanja ljudi i imovine na moru. Utemeljio ju je 1966. godine Ratko Zvrko, hrvatski književnik i tadašnji urednik Pomorske redakcije u Vjesniku. Dnevni list Vjesnik više ne izlazi te se Sindikat pomoraca Hrvatske obvezao nastaviti tradiciju dodjele priznanja hrabrim pomorcima.

Prema njihovoj odluci, ovogodišnje pojedinačno priznanje je pripalo Mirku Bušljeti iz Starigrad Paklenice koji je spasio petoro austrijskih turista u naletu podvelebitske bure od sigurne pogibelji. Momčadsko, posadi tankera Kornati (Tankerska plovidba d.d. iz Zadra), na čelu sa zapovjednikom Gordonom Baždarićem. Posada broda Kornati je 26.srpnja 2013. spasila 22 emigranata koji su preživjeli potonuće brodice 29 milja sjeverno od libijske obale te su sljedećega dana spašene ljude prebacili na brod talijanske Obalne straže kod otoka Lamadusa.

Posebno priznanje je dobio Stanko Kovačević (SeaHelp Croatia, Mali Lošinj) koji je na pedesetak čvorova bure cijelu noć spašavao mlade poljske nautičare s oštećene jedrilice. Svoju nominaciju za 2014. zaslužila je posada Jadrolinijina trajekta Tin Ujević koja je po orkanskoj buri s udarima iznad 40 čvorova(dok su u prekidu bile sve linije), pobijedila podivljalo more i spasila život Hvaraninu sa srčanim problemima 27.11.2013.

Državna matura 2014.

Vremenik polaganja ispita u ljetnom roku 2013./2014.

/maturanti upućeni na popravni ispit nemaju pravo pristupa ispitima Državne mature u ljetnom roku/

23. 05. 2014. INFORMATIKA

26. 05. 2014. MATEMATIKA, A i B

28. 05. 2014. ENGLESKI JEZIK, A i B

02. 06. 2014. HRVATSKI JEZIK /esej/

03. 06. 2014. HRVATSKI JEZIK / test/

04. 06. 2014. FIZIKA

PRIJAVE: 1. 12. 2013. do 1. 02. 2014.

LJETNI ROK POČINJE: 20. 05. 2014.

OBJAVA REZULTATA: 7. 07. 2014.

ROK ZA PRIGOVORE: 9. 07. 2014.

KONAČNA OBJAVA REZULTATA: 14. 07. 2014.

PODJELA SVJEDODŽBI: 17. 07. 2014

Vremenik polaganja ispita u jesenskom roku 2013./2014.

/ potrebno je položiti popravni ispit prije prisupanja ispitima Državne mature/

25. 08. 2014. INFORMATIKA

26. 08. 2014. HRVATSKI JEZIK, A i B /oba dijela ispita/

28. 08. 2014. MATEMATIKA, A i B

01. 09. 2014. ENGLESKI JEZIK, A i B

02. 09. 2014. FIZIKA

PRIJAVE: 15. do 25. 07. 2014.

JESENSKI ROK POČINJE: 21. 08. 2014.

OBJAVA REZULTATA: 16. 09. 2014.

ROK ZA PRIGOVORE: 18. 09. 2014.

KONAČNA OBJAVA REZULTATA: 22. 09. 2014.

PODJELA SVJEDODŽBI: 25. 9. 2014.

Književna ispitna djela za školski esej u školskoj godini 2013./2014. za osnovnu razinu ispita su:

1. Boccaccio, Giovanni, *Dekameron* (*Uvod, 1. dan 1. novela, 2. dan 3. novela*)

2. Cesarić, Dobriša, Lirika

3. Goethe, Johann Wolfgang, *Patnje mladoga Werthera*

4. Gundulić, Ivan, *Dubravka*

5. Ibsen, Henrik, *Nora*

6. Krleža, Miroslav, *Gospoda Glembajevi*

7. Matoš, Antun Gustav, *Pjesme*

8. Novak, Vjenceslav, *Posljednji Stipančići*

9. Sofoklo, Antigona.

MATURANTI: Redovito pratite obavijesti na web stranici Nacionalnog centra (www.ncvvo.hr) zbog mogućih promjena vremenika. Na istoj stranici pod linkom Provedeni ispit, nalaze se dosadašnji testovi iz svih predmeta te tako provjerite svoje znanje i pripremajte se za polaganje Državne mature. USPJEŠNO VAM BILO!

Mirela Žižić, prof.

JESTE LI ZNALI:

Jeste li znali da je u 19.stoljeću talijanski jezik bio službeni jezik u svim pomorskim školama na istočnoj obali Jadranskog mora (isto tako i u ostalim područjima javnog života). Krajem sedamdesetih uvodi se hrvatski jezik za sve predmete ,osim

stručnih. Stručni ispit su se mogli polagati isključivo na talijanskom, kasnije je dopušten njemački i mađarski jezik, ali ne i hrvatski .Tek je odlukom Vlade u Zagrebu 1917. hrvatski jezik uveden kao nastavni jezik u nautičkim predmetima

Čime se bavimo kada nismo u školi...

NOGOMETOM

Nogomet je moj san i moj svijet. Od malena „balun“ mi je sve. Otac me je prvi put odveo na trening kada sam imao šest godina jer sam ga ja to molio. Od tada redovito treniram, a moji roditelji su uz mene. Uživam u svakom treningu i nikada mi nije teško otići na teren, bilo sunce ili kiša. Prošao sam kroz više klubova, trenirao i po četiri sata... Sada dnevno treniram dva puta, jer što sam stariji, to nogomet više traži od mene. Uza sve to, knjiga mi nikada nije bila u drugom planu, jer znam da je bez knjige i obrazovanja, čovjek bez ičega. Moj drugi životni san je ploviti morima i postati kapetanom. Znam da je teško spojiti jedno i drugo, ali kada se nešto žarko želi: sve se može ostvariti!

Velika su ovo odricanja, svakog dana treniram i učim, ali meni to nije ništa teško: to je ono što volim, to je ono što želim. Sav ovaj trud pokazuje rezultate, i u školi, ali i subotom kada imamo utakmice. Ponekad igramo na svom terenu, a ponekad u gostima, tada sam ja svoj na svome! Kada dobijem loptu i s njom krenem kroz teren i zabijem gol, nitko sretniji od mene. Taj osjećaj se ne može opisati, za taj se osjećaj živi! To je zadovoljstvo koje ti daje snage da zaboraviš sve teške trenutke, padove i razočaranja koja si doživljavao tijekom godina. Toliko volim „balun“ da

mi je svaki poraz, motiv za boljim. Bilo je trenutaka kada sam bio ljut na nekog trenera dok sam sjedio na klupi i strpljivo čekao svoju priliku, ali nikada nisam odustao. Nogomet mi je pružio i puno lijepih trenutaka, putovanja i druženja. Sudjelovali smo na mnogim turnirima, u raznim zemljama te se vraćali s medaljama. Cijeli je zid moje sobe ispunjen dragim uspomenama: fotografijama i medaljama.

Životni mi je san zaigrati za „splitske bile“, za moj Hajduk pred prepunim Poljudom, jer je Hajduk moja velika ljubav. Torcidaš sam i niti jedna utakmica se ne propušta: kao dijete išao sam s obitelji, a sada s prijateljima na sjeveru redovito bodrim svoj voljeni klub. Uvijek, kada je tema moje školovanje i nogomet, ja volim reći: „Bit ću kapetan: na terenu ili na brodu.“

Leonardo Vinko PRENKOLNIKAIJ, 2.g / kadet NK Primorac-1929. Stobreč/

ŠAHOM

Šah je igra na ploči za dva igrača. Ploča je kvadratnog oblika, podijeljena u 64 (8×8) polja, obojanih naizmjenično svjetlom i tamnom bojom (najčešće se govori "bijela" i "crna" polja). Svaki igrač na početku igre ima 16 šahovskih figura, od toga osam pješaka (pijuna), po jedan par lovaca (laufera), skakača(konja) i topova (kula) te kralja i kraljicu (damu). Jedan igrač igra s figurama bijele, a drugi s figurama crne boje.Igra s ovakvom pločom i figurama postoji barem od 6. stoljeća, ali pravila o kretanju figura mijenjala su se te su konačno utvrđena tek u 19. stoljeću.Igrači vuku naizmjenično po jedan potez, prvo igrač s bijelim figurama.Cilj igre je matirati suparničkog kralja.

Mat je situacija kad je nakon našeg posljednjeg poteza suparnički kralj napadnut na takav način da se ne može obraniti. Postoje tri načina obrane od napada na kralja:-uzeti napadačku figure,-postaviti neku svoju figuru između napadačke figure i svog kralja (ako nije napadnut od skakača),-uzmaknuti kraljem na polje koje nije pod napadom. Ako niti jedna obrana nije moguća, kralj je matiran, odnosno "mrtav" te igrač čiji je kralj matiran gubi partiju.

Podrijetlo šaha nije dovoljno poznato. Prvo spominjanje šaha datira s kraja 6. st. po Kristu, ali općenito se smatra da je nastao znatno ranije, vjerojatno oko početka naše ere u Indiji. Na sanskrtu igra nosi naziv "čaturanga" ("čatarunga"), što znači "četverodijelna"; to je također pjesnički izraz za vojsku, koja je imala četiri roda: pješake, konjaništvo, slonove i bojna kola. Ime su preuzezeli Perzijanci (Iranci) kao "čatrang", a od njih Arapi kao "šatrandž". Neki ipak smatraju, da je igra nastala u Kini ili Središnjoj Aziji.

Legenda, izmišljena tek u novom vijeku, pripisuje izum šahovske igre grčkom junaku Palamedu: izmislio ju je za vrijeme opsade Troje, da bi razbio dosadu tijekom deset godina opsade. Sigurno je, da Grci i Rimljani nisu poznavali šah. Poznato je da su Rimljani, a prije njih već i Egipćani, poznavali neke igre na ploči, ali one su sličile našoj igri "mlinu".

Igram šah od svoje sedme godine. Ljeto prije polaska u prvi razred osnovne škole, djed me naučio igrati do tada meni potpuno nepoznatu igru zvanu "šah", a otac me upisao u šahovski klub. Od tada mi se šah uvukao pod kožu i jednostavno ga "guštam" igrati. Već na svom drugom nastupu na Prvenstvu Hrvatske za kadete do 9 godina na Visu 2006. osvojio sam treće mjesto i plasirao se na Europsko prvenstvo koje se održavalo u Šibeniku 2007. Godinu

Ivan (u crnom) tijekom školskog natjecanja u šahu 2012.

dana poslije osvojio sam drugo mjesto na Prvenstvu Hrvatske te sam se plasirao na dva međunarodna natjecanja: 2008. u Austriji sam osvojio prvo mjesto za kadete do 14 godina te bio 2009. u Italiji na još jednom Europskom prvenstvu. Iako sam gotovo

svake godine u samom vrhu hrvatskog kadetskog šaha, još uvijek nisam bio prvak Hrvatske... Dijelom krivim sreću,a zapravo puno većim dijelom sebe jer nisam dovoljno vježbao i spremao se (zbog svoje lijenosti). Mnogi me pitaju podrugljivo "Jesi li ikada slomio ruku na šahu?" , "Umoriš li se ikada igrajući šah?" ili "Kako to možeš "trenirati" šah?" no, ja se ne obazirem na to i želim sve više i više napredovati dok jednog dana ne postanem velemajstor. U svijetu je šah popularniji negoli u Hrvatskoj pa tako npr. u Rusiji je program "Šah u školama" doživio veliki uspjeh i zato se sve više i više djece u Rusiji počinje aktivno baviti šahom. Ideja "Šah u školama" postoji i u RH, ali još uvijek se nije potpuno sprovela u djelo. Nadam se da će moji vršnjaci,ali i mlađi i stariji, upoznati šah malo bolje i shvatiti koliko je to zapravo zanimljiva igra.

Ivan VRANKOVIĆ, 2.e

JESTE LI ZNALI:

Oblik splitske nošnje datira iz druge polovine 19. stoljeća. Muška nošnja vuče porijeklo od dinarskog tipa odjeće dok je ženska nošnja jadranskog tipa.

Muška nošnja se sastoji od:

- platnene bijele košulje sa ošvicom,
- ječerme - prsluka bez rukava,
- žurke-haljetka s rukavima te
- gaća-hlača,
- svilenog levantskog pojasa.
- na glavi crvenkapu s ravnim tjemenom i
- na nogama gete-visoke cipele.

Glavni dijelovi ženske nošnje su:

- duga platnena košulja,
- povrh koje se oblači korpet-prsluk koji se zakapča,
- brnica-suknja sa oštrim naborima,
- kurtin - kratki haljetak sa rukavima
- traversa - pregača,
- fjok,
- berta - marama,
- gete - crne cipele i
- nakit.

(preuzeto s web stranice KUD-a Brodosplit)

Splitska nošnja

UDRUGE I MI

HUMANITARNA UDRUGA PLAVI ANĐEO

Potaknuta dokumentarnim filmovima koje sam gledala o smrtnosti djece u Africi kao posljedice malarije i pijenja nečiste vode, osjetila sam ikonsku potrebu nešto učiniti. Na internetu sam potražila humanitarne udruge koje imaju projekte pomoći djeci Afrike. Kontaktirala sam humanitarnu udrugu Plavi anđeo iz Zagreba, jer oni imaju takve projekte i razvijaju suradnju sa školama. Željela sam uključiti svoje učenike i sebe u jednu takvu akciju. Razgovarala sam s učenicima i oni su pokazali spremnost sudjelovanja. Stupila sam u kontakt s voditeljicom udruge gđom. Dragicom Kopjar i dogovorila njezin dolazak u našu školu. O

svemu sam naravno obavijestila i ravnatelja jer se sada ime naše škole nalazi na njihovoј web stranici (www.plavi-andeo.hr) na kojoj možete pronaći sve obavijesti o ovoj udruzi/.

Gđa. Kopjar je došla u našu školu 25. listopada i održala je dva predavanja uz projekciju filma o životu djece u selima Bugembea u Ugandi. Nakon prezentacije i predavanja, učenici su mogli postavljati pitanja i usporediti svoj život sa životom djece u Ugandi. Vrijeme je proteklo u ugodnom druženju. Dogovorili smo se o mjesečenoj donaciji od 10 kn (na dobrovoljnoj osnovi) i time započeli već istog mjeseca.

Zdenka Blaslov, prof..

PORUKA UDRUGE PLAVI ANĐEO: CILJEVI I DJELATNOSTI

Centar organizira javne tribine, savjetovanja, seminare, radionice, prezentacije s ciljem što većeg osvješćivanja ljudi o potrebi uključivanja u humanitarni rad, uključivanja u volonterski rad u Hrvatskoj, uključivanja ljudi u volonterski rad i kulturološku razmjenu u Africi i drugim zemljama u svijetu, o potrebi što većeg razvijanja suošćenja među ljudima kao i razvijanja i širenja mira, ljubavi i radosti u sebi i oko sebe, s motom : "Živjeti iz srca, a ne iz uma"

UDRUGA MOST I MI

Udruga Most je u Splitu 10.10.2013. obilježila Svjetski dan beskućnika na Rivi. Nekoliko stotina učenika – volontera osnovnih i srednjih škola, u tišini zajedno s beskućnicima sjedilo na kartonskim kutijama, s transparentima u rukama. Njima su se pridružili i učenici Pomorske škole predvođeni pedagogom Matom Odakom. Tijekom prošle školske godine, učenici i profesori Škole su odazvali akciji prikupljanja hrane i higijenskih potrepština (uoči svetog Nikole) i donirali prikupljenu pomoć.. Uključili smo se i u akciju "O La La 366 večera" te će naši učenici i profesori pripremati večeru za beskućnike za dan sv. Nikole. Udruga Most je nevladina organizacija sa sjedištem u Splitu koja na vrijednostima volonterskog rada, humanosti, poštivanju različitosti i ljudskih prava, pruža konkretnu pomoć potrebitima i podiže kvalitetu života djece, mlađih i građana drugih dobnih kategorija. Više je područja djelovanja Udruge, ističe se POP-program ili Posebni odgojni postupak koji afirmira vršnjačku pomoć u radu s mlađima s poremećajem u ponašanju.

Mladi pomagači- volonteri organiziraju psihosocijalnu potporu onima iz rizičnih grupa (u dobi od 13.do 18. godina), pomoć u savladavanju školskog gradiva i različite aktivnosti slobodnog vremena, a stručnjaci savjetodavni rad s mlađima i njihovim roditeljima. Udruga broji preko 100 aktivnih volontera od čega je dio njih od samog početka rada Udruge, a godišnje se toj brojci pridruži najmanje 20 novih mlađih ljudi. Djelatnici i volonteri Udruge MoSt osmislili su program skrbi o beskućnicima te su u potpunoći preuredili i organizirali dva gradska prostora za boravak socijalno ugroženih sugrađana, beskućnika i skitnica. Prihvatilište za beskućnike započelo je s radom 2000. godine, a 2003.godine je otvoreno i Prihvatilište za žene beskućnice. Za svoje djelovanje, nagrađeni su mnogim priznanjima. Ukoliko danas trebate neki od navedenih oblika pomoći, slobodno im se obratite, ali i pomognite u budućnosti svojim donacijama kako bi se aktivnosti ove udruge uspješno nastavile! Voditelji suradnje, profesori:

Ivana Jadrijević i Dafne Vlahović

DRŽAVNO NATJECANJE

Učenika srednjih škola u strukovnoj disciplini Tehničar za brodostrojarstvo

Trinaestu godinu zaredom održalo se Državno natjecanje učenika srednjih škola iz obrazovnog sektora strojarstvo, brodogradnja i metalurgija u strukovnoj disciplini - Tehničar za brodostrojarstvo. Organizacija natjecanja je na državnoj razini i provodi se putem Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta. Natjecanje realizira Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Radi se o natjecanju učenika u postignutim znanjima i vještinama. Ove godine, natjecanje je održano u Splitu dana, 25. i 26. travnja 2013. godine a domaćin natjecanja jebila Pomorska škola Split.

Na natjecanju sudjeluju učenici iz sedam škola Republike Hrvatske koje obrazuju učenike za stjecanje zanimanja Tehničar za brodostrojarstvo i to: Pomorsko tehnička škola Dubrovnik, Srednja škola Petra Šegedina Korčula, Pomorska škola Split, Tehnička škola Šibenik, Pomorska škola Zadar, Srednja škola Mali Lošinj i Pomorska škola Bakar.

U navedenim školama provedena su prethodno prednatjecanja koja su u školama organizirana i provedena putem VETIS-a dana 24. siječnja 2013. godine. Prednatjecanja u strukovnoj disciplini - Tehničar za brodostrojarstvo su školska natjecanja, a provedena su između svih zainteresiranih učenika III razreda.. Prednatjecanja su izlučna za državno natjecanje tako da se za državno natjecanje mogu prijaviti samo učenici koji su na školskom natjecanju postigli prvo i drugo mjesto.

U dva natjecateljska dana učenici su pokazali svoje vještine iz izrade cijevnih spojeva uz kontrolu

nepropusnosti, mjerjenja istrošenosti košuljica , teorijskog znanja te rada na strojarskom simulatoru, gdje su upućivali i sinkronizrali diesel generatore i vršili prebacivanje tekućine uz pomoć brodskih pumpi.

Natjecanje se provodi u tri dijela: teorijski dio natjecanja - test znanja iz strukovnih sadržaja, praktični dio - rad na strojarskom simulatoru i praktični dio - radioničke vježbe u radionici.

Zlatnu medalju i prvo mjesto osvojio je učenik Pomorsko tehničke škole Dubrovnik Marko Plenković, srebrenu Marin Braica također iz Dubrovnika. Mentor učenicima je prof. Mato Bilić. Brončanu medalju osvojio je učenik Tehničke škole Šibenik Darko Tabula. Mentor učenika je prof. Ivan Henjak.

Iskrene čestitke pobjednicima.

Pohvale zaslužuju i naši učenici: Ante Mimica i Domagoj Poljak koji su na natjecanja bili u zlatnoj sredini.

Pohvale zaslužuju i ostali natjecatelji zbog postignutih rezultata i uzornog vladanja za vrijeme natjecanja. Mentor učenika uložili su veliki rad na pripremi učenika, radili u povjerenstvima na natjecanju i godinama nesebično promoviraju pomorska zanimanja Susret učenika je protekao u ugodnom druženju i razmjeni iskustava. Stečena su nova trajna prijateljstva.

Danijela Ćopo, prof.

Sudionici natjecanja i njihovi mentori

NAŠI RADOVI

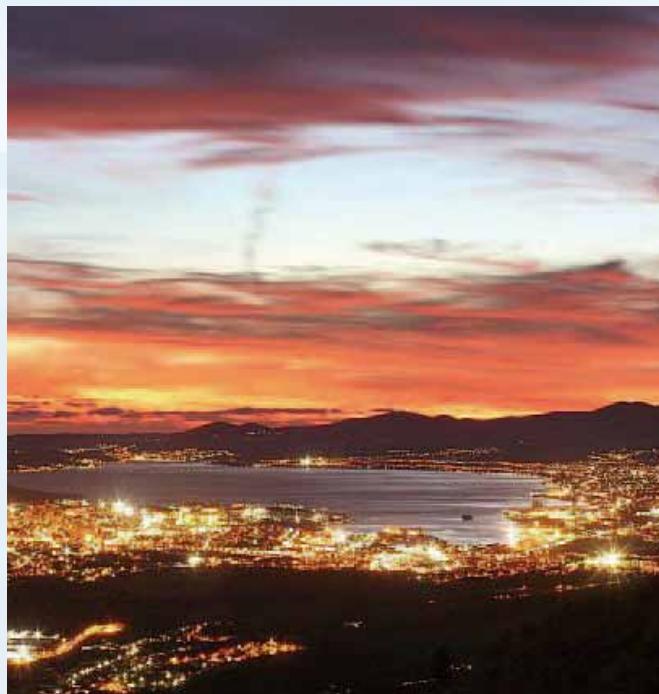

Ko to more platit! Lijepo vrijeme, sunce, more, stara palača, otoci na obzoru... Ma, nitko nema ovakav grad! A tek naš Hajduk, pjevači, klape. Reklo bi se da živimo u raju, zar ne?....Apsolutno : ne.

Kako započeti? Split je vrlo specifičan grad, svatko radi što želi. Ljudi su vrlo temperamentni i nemaju baš puno respeksa prema autoritetima, posebice mladi.“ Split-sko stanje uma je da drugi rješava probleme, a one što nude rješenja etiketiramo ko kretene..“nažalost u ovim stihovima zrcali se istina. Mladi, dok se školju, vole upadati u probleme i ne razmišljaju o budućnosti i zaposlenju:“ puna su im pluća dima, žena i baluna“. Sve je bilo tako lijepo dok smo bili djeca i umišljali da živimo u „najlipšem mistu na svitu“.Što postajemo stariji, shvaćamo da u našem gradu nemamo baš puno mogućnosti za poštenom zaradom ili uspjehom.Gdje se može zaposliti prosječan mladi čovjek? U trgovini ili konobariti(bez obzira na školu ili studij koji je završio) i pri tome biti sretan jer radi. A naš grad uistinu spava kako pjeva

TBF i nikako da se probudi. Aoni koji nemaju „sreću“ raditi za 3000 tisuće kuna, što oni rade, kako provode svoje dane? Samo da ne posustanu i ne potonu u drogu, kriminal, alkohol kao mnogi drugi prije njih.“ Grad spava“, a mi ostali?Fokusiramo se na svoje probleme i ne pomišljamo kako pomoći drugome. U Splitu je „svatko u svom filmu“, odbijamo svakoga tko je imalo drukčiji od nas. Diskriminiramo ljude po banalnim stvarima: frizuri, glazbi koju sluša, načinu odijevanja. Pa mi smo najpametniji na svijetu!Ne trudimo se uspostaviti dublji kontakt s nekim i upoznati ga ispod površine, sami sebi smo dovoljni.. Jer mi živimo u gradu iz snova: sunce, more, picigin, lijepe djevojke svuda oko nas... Ko to more platit?!!.....Ma dajte, molim vas...

ALBINO MEDVEDEC,2.f

DONKIHOTIZAM DANAS

Don Quijote je utjelovljenje ljudskog sna, ljudskih stradanja i uporne borbe za pravdom, istinom i nedostiznim idealima. Ljudi poput njega su svi oni koji žive za druge, koji se žrtvuju radi uništenja zla. I danas postoje osobe slične ovom vitezu tužnog lica. Saživjeti se s Don Quijotom, znači prihvati ono duboko skriveno u sebi, jer u svima nama živi jedan oblik Don Quijota.

Bez pomućene glave, naš bi život bio op-sadno stanje: svatko od nas ima svoj način bijega od stvarnosti. Za mene, taj je bijeg dio preživljavanja. Mnogo me puta nisu razumje-li, ali to mi nije toliko važno jer znam da su ljudi prezauzeti sobom, da nemaju vremena saživjeti se sa mnom. Važna je samokontrola da ne odemo iz jedne krajnosti u drugu. Svoje mogućnosti i talente ne smijemo banalizirati, jer je to pogrdjivanje dara života. Osobe koje su Don Quijoti prepoznaju prave ljudske

vrijednosti, oni znaju da se život obnavlja iz ljubavi i raduju se životnim sitnicama. Spoznali su da najveće radosti nastaju iz poštenja i beskrajne dobrote. Moramo upoznati sebe, biti svijesni kada grijesimo te ispravljati svoje postupke. Za mene je očajanje najveći ljudski grijeh, vodi u pasivnost i nedjelovanje. Moramo uвijek nastojati ostvarivati svoje ideale kako bi zadržali radost života. Majka Tereza je nesebično živjela za druge i pomagala im:

“Dobro koje činiš, sutra će biti zaboravljeno. Ipak, čini dobro.

Poštenje i iskrenost, učinit će te ranjivim.

Budi ipak pošten i iskren.

Pomaži ljudima i daj svijetu najbolje od sebe.”

Riječi su to misionarke ljubavi, a misionar sna Don Quijote govori: „Pobjeđen sam od tuže ruke, ali pobjednik sam nad samim sobom. To je najveća pobjeda koja se poželjeti može.”

JOSIP ČUPO, 2.e

KREATIVNO PISANJE

***Slušati beskrajnu noć,
bez nje još beskrajniju,
I stih pada na dušu
kao rosa na livadu.***
(P. Neruda Ljubavna pjesma)

Ne mogu spavati. Osluškujem noć, osluškujem svoje srce. Noć je gluha, tamna bez mjeseca, u mojoj duši isti je gusti, crni mrak. Osjećaj napuštenosti, osjećaj da sam je izgubio. Ne nazirem svjetlo, ali u meni tinja nešto lijepo – sjećanje na nju i ljubav još uvijek prisutnu, još uvijek živu. Zato boli, izjeda, nagriza. Ljubav je svjetlo u meni tako sjajna i blistava. *I stih pada na dušu kao rosa na livadu.*

**Volio sam te i još te volim
Moja ljubav u beskraj seže
i ne vidim joj kraj
Jer kraja nema.
Ona je tako veličanstvena
i puna svjetla,
ona želi jedinstvo,
a doživjela je samoču,
patnju i bezdan.
Moje ruke hrle k tebi,
moje srce šapuće tvoje ime.
O, bolna ljubavi
hoćeš li ikada shvatiti,
razumjeti i odagnati
ovu bol?**

Slušam beskrajnu noć, bez nje još beskrajniju i razmišljam o vječnosti. Neka se vrijeme koje smo proveli zajedno utisne u vječnost i biva tamo zauvijek kad već ništa nije trajno, nije vječno, a moje je srce žudjelo zauvijek. I neka taj otisak bude zalog ovoj kratkoj, pa ipak vječnoj ljubavi. Na papiru nastaju riječi zapisano u vječnosti, a ja sam sam, *slušam beskrajnu noć, bez nje još beskrajniju*.

Andrija Selestrin 4.e

***Nije važno što te moja ljubav
nije mogla zadržati***
(Pablo Neruda Ljubavna pjesma)

Kao da sam pozvana učiniti nešto veliko i trajno. Kao da sam s tvojom ljubavlju spremna savladati samu sebe, svoju nemoć i svoj strah. Kako da ti kažem da sjene koje me progone ove večeri imaju tvoje lice, one iste sjene koje su mi nanosile bol i donosile radost. Siromašni su oni koji nikada nisu voljeli.

Moja sudbina dobiva nove oblike osmišljene tobom, zbog tvoje ljubavi, i ti oblici imat će neprocijenjenu vrijednost. Zar mogu očekivati više? Trenutno jedino moja ljubav ima svrhu, jedino ona daje vrijednost ovom pisaju. Željo, postojiš uzalud! Ne znam više što govorim, pokušavam ti objasniti stanje u kojem se nalazim. Kako da ti opišem to stanje, taj mamurluk duše, to lutanje, to poniznje? Ponekad se pitam odakle dolazi ljubav, odakle ta snaga i nemoć istovremeno? Ponekad sanjam i prisjećam se onih dana dok si me volio. Kako bih umanjila svoju bol, mislim kako je sve to jedan trenutak u vremenu, trenutak između dva udarca.

Plašim te se, želim te i mrzim te, jer ti si moj strah, moja ograničenost, moja glupost. Voljeti tebe u vremenu mnogobrojnih života znači nadu i smisao života, putova k tebi, možda sadašnja ljubav u ovom životu, način da se naučim patnji. Ovaj je svijet ponekad surov, ponekad nisam u stanju razumjeti ga, a ponekad ga ipak prihvaćam. Na putovima života ne postoje prečaci, to je jasna svjetlost saznanja. Odlazim od tebe, spašavam te moje prisutnosti, moje prevelike ljubavi koja ti je prešla u dosadu.

Ovaj odlazak nije smrtna presuda naše ljubavi. Želim ti predložiti da kreneš sa mnom dijeliti život koji je ostao, ali osjećam kako bih pogriješila i uplašila te. Ne sumnjam u tvoju iskrenost, u sve što si mi podario za vrijeme ove ljubavi. Sada znam odakle dolazi ljubav i s tom spoznajom mogu otici na put, znajući da ćeš ipak uvijek biti uz mene.

Antonela Žegarac, 4.d

PABLO NERUDA
(1904.-1973.)

Pablo Neruda se smatra najvećim latinskoameričkim pjesnikom. Bio je pjesnik i borac, govornik i diplomat, objavio je oko 35 zbirk pjesama. Kao mladić (1924.) objavljuje pjesničku zbirku "Dvadeset ljubavnih i jedna očajna pjesma". Nobelova nagrada za književnost mu je dodijeljena 1971.

Noćni vjetar kruži nebom i pjeva (Pablo Neruda Ljubavna pjesma)

Jesen je. Kao i svako godišnje doba i ona ima svoje tajne.

Noćas je snažni vjetar kružio nebom i pjevao svoju pjesmu. Kao simfonijski orkestar. Puhao je i svirao cijelu noć. Najprije su umiljate violine započele simfoniju savijajući tanke grane stabala, sasvim polako, gotovo nježno. A onda su se pridružili kontrabas i bubenjevi, zavijajući, tutnjeći, udarajući i lomeći nebom. Violine su postale gotovo nečujne. To je vrijeme kada utihne ona ljetna čarolija u kojoj priroda ne pjeva gotovo niti jednu pjesmu vjetra.

Cijela je priroda, trava i lišće poprimilo žuto –bakrenu boju i čini se kao da sve postaje tužno i da cijeli svijet umire. Ali to je samo varka prirode koja nam šalje vjetar i govori da život nije stao i da nastavljamo trajati i dalje. A vjetar pjeva najljepše pjesme, koje u početku nalikuju dječjoj uspavanci, zatim na uspavano dijete, a na kraju na plač djeteta koje gromko doziva svoju majku. To je naša dalmatinska bura. Nitko drugi osim nas ne može tako dobro razumjeti taj pjev i zov prirode, zov daljine. I kada bi se udružili svi glazbenici ovoga svijeta, ne bi mogli ni odsvirati niti otpjevati niti jednu notu niti jednu pjesmu kao što je pjeva i svira naša hladna, oštra, zubata i nemilosrdna bura.

Obožavam buru.

Ante Grubišić, 4.f

NAŠE AKTIVNOSTI

U KOMIŽI, NA LJETNOJ ŠKOLI SEMEP-a

Kada smo krenule u Komižu, nismo imale velikih očekivanja. Ali, ubrzo smo se ugodno iznenadile. Nismo ni stigle na Vis, a već smo nešto naučile. Profesorice su nas odvele na navigacijski most gdje smo se upoznale s kapetanom i časnicima. Oni su nam pobliže objasnili navigacijske instrumente i tijek plovidbe. Čak smo i sudjelovale pri uplovljavanju broda u višku luku što nas je posebno razveselilo. U Komižu smo stigle prve te smo dan iskoristile za kupanje, razgledavanje i isčekivanje učenika ostalih škola. Nakon okupljanja je uslijedilo svečano otvaranje Ljetne škole SEMEP-a te predavanje profesora Joška Božanića "INSULA ULTIMA" o komiškim ribarima, običajima i falkuši.

Drugi dan smo započeli izletom na Biševo te smo posjetile Modru špilju i nastavili druženje na pješčanoj plaži otoka Biševa. Crveni i slani vratili smo se u Komižu i poslušali predavanje Draška Šermana "HRVATSKA, DUŠA MEDITERANA".

Treći dan smo imali radionice na razne teme, a u grupama su ravnopravno sudjelovali i učenici i profesori. U popodnevnim je satima započeo prvi set izlaganja školskih projekata. Tim ritmom su se nastavila naredna četri dana te smo i mi izložile naš projekt pod nazivom "ODRŽIVI RIBOLOV".

Ne brinite, nije to sve što smo radile u Komiži. Imale smo puno vremena za druženje, istraživanje otoka, izlaska, zaljubljivanje da ne nabrajamo dalje. Ako i vi budete u mogućnosti biti dio ovakvih sretra, "AJTE, GUŠTAT ĆETE!" .

Mia Jovanović, 4.d, Nika Petrović, 3.e,
Lucia Smoljo, 3.e, Lucia Solje, 4.d

Učenici Pomorskih škola Zadar, Bakar, Split

CRVENI KRIŽ

I prošle školske godine, vrijedna ekipa naših učenika je sudjelovala na susretima i natjecanjima Crvenog križa u pružanju prve pomoći. Predvodio ih je učenik 4.e Mate Grbeša, sada student nautike. Želimo mu mnogo uspjeha na studiju i zahvaljujemo na uloženom trudu tijekom četverogodišnjeg školovanja

EKOLOŠKA GRUPA

Ulistopadu smo čistili okoliš od smeća sa stražnje strane školske zgrade. Učenici su skupili dvije velike crne vreće smeća. Vrijedni su bili učenici 4. E: Leo Drpić, Luka Rušinović, Filip Zavadlav, Nino Čizmić i Bartol Višić.

Druga akcija je bila u studenom: bojanje sidra. Želja nam je bila da zardalo sidro ispred škole uređimo, obojimo. Moramo zahvaliti donatoru boja i materijala kapetanu Mijiću, našem bivšem učeniku. Dok su stigle boje, učenici 4.B su uz nadzor profesora Micheli Vitturija izbrusili sidro, a potom je složna skupina iz 4.A i 4.B razreda obojila sidro i lanac te mu udahnula novu ljepotu. Vrijedno su radili: Dražić, Naranča, Cikatić, Maretić, Despotušić i drugi.

Mi smo napravili prvi korak, a drugima prepuštamo postavljanje postolja za sidro kako bi mu se omogućilo sigurno sidrenje pred nasom Pomorskom. Pokazali smo još jednom da volimo i znamo raditi i u slozi dobro se zabaviti.

Grozdana Pavletić Adorić, prof.

LIPA RIČ DOMAĆA

Da se ne zaudobi (ne zaboravi)

Pripremila: Forka

VINKO COCE (1954.-2013.)
Hvala TI za svaku lipu rič!

RIBARI

Prije jutra ribari se bude
more zna njih, more zna te ljude

Prije jutra u zoru
s galebima na moru
na poštama sunce čekaju

Svako jutro parangale dižu
vižitaju i vršu i mrižu

A galebi čekaju
da i njima ča daju
u ribare oni viruju

Noć je mirna, vali spavaju
pod svitlom se ribe skupljaju

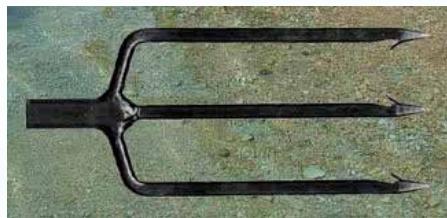
Špurnilon i ostima
dubit' će po kostima
kad se smire, kad se pridaju

U dubini mriže parangali
na pučini bile se sinjali

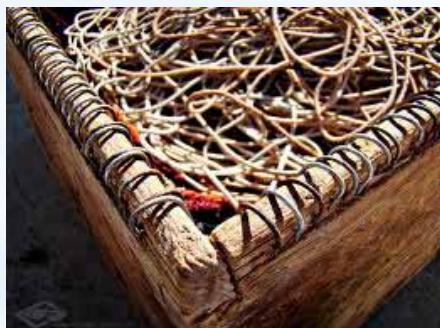
Tiho kraju veslaju
malu barku guraju
a ribara ruke izdaju

Prije jutra umoran
ribar čeka novi dan
Dok svi ljudi spavaju
galebi se karaju

OSTI**ŠPURTIL****VRŠE**

/ ŠPURTILI, MRIŽA I FERALI
(Ribarski muzej –Vrboska, Hvar)/

PARANGALI

/prije drveni, a danas
plastični sa“ sinjalima“/

VIŽITAJU /obilaze/

POŠTE / mjesta dobrog ulova ribe/

KARAJU /svađaju/

SINJALI /bijeli plutajući predmeti
kojima se označava početak i kraj/

Samo more nosin ja u duši
samo more mazi me i guši
samo s morem sritan san i bija
samo moru ja se ispovidam